

**ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
З «ОБЛІКУ І АУДИТУ» У МИКОЛАЇВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ
АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

Обґрунтовано актуальність проблеми пошуку інноваційних підходів до підготовки фахівців з «Обліку і аудиту», яке б забезпечувало досягнення сучасного рівня їх знань з одночасним забезпеченням якості освітнього процесу. Тому збільшився перелік вимог до рівня спеціальних знань і вмінь, а отже, й професійної компетентності студентів облікової спеціальності.

Ключові слова: інноваційні підходи, фахівці, «Облік і аудит», освітній процес

Обоснована актуальность проблемы поиска инновационных подходов к подготовке специалистов по «Учета и аудита», которое бы обеспечивало достижение современного уровня их знаний с одновременным обеспечением качества образовательного процесса. Поэтому увеличился перечень требований к уровню специальных знаний и умений, а следовательно, и профессиональной компетентности студентов учетной специальности.

Ключевые слова: инновационные подходы, специалисты, «Учет и аудит», образовательный процесс

The urgency of the problem of finding innovative approaches to the training of specialists in "Accounting and audit", which would ensure the achievement of modern level of knowledge while ensuring the quality of the educational process. Therefore, increased requirements to the level of special knowledge and skills, and consequently, professional competence of students of accounting profession. Due to the increase of the role and importance of an accountant in a market economy comes to the fore the quality of its training. The main results of the cooperation of the Department of accounting and auditing with potential employers of the city and region are: to increase social protection of young professionals in the labor market, satisfaction of needs in personnel with higher education associations developed with the help of organizational-methodological and socio-economic approaches.

Key words: innovative approaches, specialists in "Accounting and audit", educational process

В устаткованій системі освіти достатньо непросто оперативно реагувати на зміну світових тенденцій щодо рівня підготовки і професійної компетентності майбутнього спеціаліста. Роками відпрацьовані навчальні програми і курси дисциплін нелегко змінювати, проте останнім часом це доводиться робити постійно.

Враховуючи вимоги сьогодення та з метою підготовки висококваліфікованих фахівців Миколаївський національний аграрний університет приділяє велику увагу питанням інтеграції «освіта – наука – виробництво», що відображається впровадженням сучасних ІТ-технологій у навчальний процес. Це дозволяє вирішити проблему підготовки фахівців, здатних ефективно працювати в умовах внутрішньої та міжнародної конкуренції, поєднувати високу культуру та глибокі фундаментальні знання з умінням працювати у колективі, приймати рішення організаційного плану та брати на себе відповідальність на різних рівнях професійної діяльності.

З огляду на потреби суспільства та існуючу ситуацію в системі вищої освіти Миколаївський національний аграрний університет постійно вдосконалює процес підготовки висококваліфікованих фахівців, досягаючи сучасного рівня їх знань з одночасним забезпеченням якості освітнього процесу. Для цього, професорсько-викладацьким складом враховуються такі важливі аспекти при підготовці сучасних фахівців професійної освіти: вимоги роботодавців, як вітчизняних, так і зарубіжних; інтереси майбутніх фахівців різних сфер професійної діяльності; спрямування навчальної діяльності та практичної підготовки студентів на формування особистісних рис, суттєвих для успішної професійної діяльності; поєднання різних форм організації навчально-виховного процесу та використання активних методів навчання; системна та систематична підготовка студентів до майбутньої професійної діяльності; розвиток інтелектуальних і творчих здібностей; рівень розвитку інноваційно-інформаційного простору, який дозволить фахівцям орієнтуватися у сучасному навколишньому середовищі; оцінка динаміки показників якості та успішності навчання студентів.

У сучасних умовах важливе місце відводиться інтеграції науки, освіти та інноваційної діяльності як одному з вирішальних чинників розвитку економіки і суспільства. Потреба у висококваліфікованих та ініціативних працівниках загострюється у сучасних умовах, що призводить до природної інтеграції МНАУ та основних роботодавців Миколаївської області та регіону

у контексті сучасного становлення інформаційного суспільства. Зазначена інтеграція дозволяє роботодавцям дієво брати участь у формуванні програми навчання, закладати в умови спеціалізації свої технологічні «платформи», активно знайомитися з майбутніми випускниками, залучаючи їх для проходження практики та участі в проектах з різноспрямованої проблематики.

Слід зазначити, що вищий навчальний заклад у сучасних умовах має двоїсту природу. З одного боку МНАУ є особливою установою та організацією. Він має найвищий сумарний інтелект працівників. Його головними функціями є: збереження культурно-освітнього потенціалу, підвищення рівня освіченості населення та науково-технічного розвитку області і країни, відтворення накопичених знань і досвіду поколінь. У той же час, вищий навчальний заклад є суб'єктом ринкової економіки, товаровиробником інтелектуального продукту та освітніх послуг. Така двоїстість означає, що ВНЗ, будучи складовою частиною економічної системи і, опосередковано зв'язаним з матеріальною сферою, одночасно піддається впливу ринкових змін, що, відповідно, впливає на формування облікової професії та професійної компетентності студентів облікової спеціальності.

Облікова професія – справа високоінтелектуальних людей, які володіють здібностями, що перевищують рівень звичайного підприємця. В епоху інформаційного суспільства сфера діяльності представників цієї професії значно розширилася, враховуючи розвиток автоматизації обліку. Тому збільшився перелік вимог до рівня спеціальних знань і вмінь, а отже, й професійної компетентності студентів облікової спеціальності. У зв'язку із підвищенням ролі і значення бухгалтера у ринковій економіці на перший план висувається якісна його підготовка. Тому саме на виконання цього завдання мають бути спрямовані зусилля вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку фахівців за спеціальністю «Облік і аудит», зокрема і МНАУ. Для цього необхідним є поєднання кращих традицій вітчизняних

ВНЗ, провідних ідей зарубіжного досвіду та практичних знань. Щодо останніх – значна роль в цьому належить створенню і постійному інноваційно-інформаційному розвитку у МНАУ Навчально-наукової лабораторії “Інноваційні технології в обліку та оподаткуванні” (далі – Лабораторія) та основним роботодавцям Миколаївської області, які беруть безпосередню участь у використанні і впровадженні у освітньо-наукову діяльність зазначеної Лабораторії.

Лабораторію створено з метою забезпечення практичної підготовки студентів МНАУ та перепідготовки й підвищення кваліфікації фахівців аграрного сектору економіки. Метою функціонування Лабораторії є:

- здійснення взаємозв'язку теоретичного та практичного навчання;
- поглиблення та систематизація знань студентів шляхом вирішення виробничо-ситуаційних проблем;
- формування й розвиток практичних умінь та навичок, необхідних для здійснення професійної діяльності та прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах;
- формування творчого, дослідницького підходу до практичної діяльності;
- набуття практичних навичок під час обробки первинних, аналітичних і синтетичних регістрів за різними формами ведення бухгалтерського обліку.

Лабораторія розміщена в аудиторії № 116 Головного навчального корпусу університету, забезпечена технічними та методичними засобами навчання, персональними комп'ютерами з Інтернетом та програмним забезпеченням 1С:Бухгалтерія 8.2 типової та сільськогосподарської конфігурації. Має місце оснащення інтерактивним телевізором, що підключається до комп'ютерної мережі, дозволить демонструвати роботу монітора комп'ютера викладача, переглядати демоверсії програм, слідкувати за роботою студентів на робочих місцях.

Лабораторія постійно використовується у викладанні навчальних дисциплін, а саме проведенні практичних занять з наступних дисциплін:

«Фінансовий облік I», «Фінансовий облік II», «Фінансовий облік 1С: Бухгалтерія», «Організація і методика аудиту», «Облік і звітність в оподаткуванні», «Звітність підприємств», «Облік на підприємствах торгівлі (1С: Управління торгівлею)», що є інновацією в викладанні облікових дисциплін і вагомим фактором під час влаштування студентів на роботу, враховуючи практичні навички роботи в автоматизованій програмі «1С:Бухгалтерія 8 для України».

Додатковим напрямом використання Лабораторії є проведення курсів «1С:Бухгалтерія 8 для України» для слухачів другої вищої освіти та студентів інших факультетів та спеціальностей університету, а також підвищення кваліфікації бухгалтерів суб'єктів господарювання Миколаївської області та регіону.

Плідна співпраці кафедри обліку і аудиту з провідними роботодавцями міста та області є корисною з практичного боку в першу чергу для студентів, оскільки безпосередня участь практиків-бухгалтерів у навчанні студентів є міцною базою їх практичних знань і першим кроком до їх працевлаштування. Так, наприклад з 30 бухгалтерів центрального офісу ТОВ СП «НІБУЛОН», яке є першим зернотрейдером України і відомим за її межами, 10 бухгалтерів – випускники МНАУ. Центральний офіс ТОВ СП «НІБУЛОН» та його філіали є базами практик студентів, найкращі з яких обов'язково стають працівниками підприємства.

Вагомого значення набуває участь студентів у діяльності майбутніх роботодавців на обліковій ділянці, що включає в себе такі інноваційні методи навчання як проведення практичних занять з облікових дисциплін в умовах автоматизації обліку на підприємствах, проведенні практичних занять бухгалтерами-практиками на базі МНАУ в Лабораторії, проведенні лекційних та практичних занять за участі практиками.

Спільно із практичними фахівцями на заняттях читаються проблемні лекції з податкового обліку, обліку в бюджетних організаціях і установах, фермерських господарствах, інших підприємницьких структурах.

У ТОВ «Золотий Колос» Жовтневого району використовують автоматизовану програму «1С:Бухгалтерія 8 для України» для сільськогосподарських підприємств. На базі бухгалтерії даного підприємства студенти проходять практику, проводяться виїзні практичні заняття (набуті практичні знання закріплюють в умовах Лабораторії) та виїзні засідання екзаменаційної комісії із захисту випускних дипломних і випускних магістерських дипломних робіт студентами денної та заочної форм навчання, які написано на матеріалах зазначеного підприємства. До того ж головний бухгалтер підприємства Сластіон Тетяна Юріївна, яка є випускницею МНАУ, періодично проводить практичні заняття на базі Лабораторії, забезпечуючи вивчення і розв'язання студентами реальних практичних ситуацій, оскільки вся інформаційна база Лабораторії побудована саме на реальних даних ТОВ«Золотий Колос» Жовтневого району.

Щосеместрово зусиллями кафедр обліку і аудиту та фінансів і кредиту за участю ДПІ Центрального району міста Миколаєва проводяться міжкафедральні семінари та бінарні лекції з питань оподаткування доходів фізичних осіб, податкового контролю, податкового навантаження тощо. Так, було проведено бінарну лекцію заступником начальника ДПІ Центрального району міста Миколаєва Купчишиною Ольгою Анатоліївною. Набуті теоретичні знання студенти закріплюють, вивчаючи облікові дисципліни на базі Лабораторії.

Якість викладання облікових дисциплін студентам на базі Лабораторії підтверджує наявність у всіх науково-педагогічних працівників кафедри, які викладають облікові дисципліни, сертифікатів на знання особливостей і застосування програми «1С: Бухгалтерія 8» для України та сертифікати Викладача ЦСН (Курс «Використання прикладного рішення «1С: Бухгалтерія 8 для України»). Ці знання і постійне підвищення кваліфікації щодо ведення автоматизованого обліку у сільськогосподарських підприємствах, підприємствах торгівлі (ведення бухгалтерського і податкового обліку у прикладному рішенні «1С : управління торговим підприємством 8 для

України») та підприємств інших галузей економіки використовуються для проведення практичних занять, олімпіад, конкурсів, ділових ігор, використання кейс-методів практичного навчання тощо. Практичну допомогу у вищезазначених інноваційних методах навчання надають випускники МНАУ, які працюють бухгалтерами, використовуючи інформаційні технології в обліку, Смутило Наталя Олександрівна (директор ПП «Світ-бухгалтерія», бухгалтер ТОВ Центру економіко-правового сервісу «Альянс-бухгалтерія»), Лобанова Катерина Миколаївна (ПП «Кудря А.А.», м. Миколаїв), Чебан Анна Олександрівна (ТОВ «С-Росток» Миколаївського району) та інші.

Результатами співпраці МНАУ з іншими ВНЗ України у контексті інформатизації суспільства та інноваційних методів навчання студентів є проведення вченими-обліковцями он-лайн лекцій з облікових дисциплін через Інтернет в режимі реального часу. Так, наприклад, Чижевська Людмила Віталіївна провела лекцію з «Фінансового обліку II» на тему «Облік статутного капіталу», практичне закріплення якої студенти здійснили в умовах Лабораторії.

Основними результатами співпраці кафедри обліку і аудиту з потенційними роботодавцями міста і області є:

- Розробка основних норм науково-методичних і нормативно-правових документів для ефективної реалізації механізмів взаємодії МНАУ і організацій-роботодавців.

- Підвищення соціальної захищеності молодих фахівців на ринку праці, задоволення потреб у персоналі з вищою освітою організацій з допомогою розроблених організаційно-методичних і соціально-економічних підходів.

- Забезпечення умов для формування і розвитку професійної кар'єри випускників.

- Створення системи соціального партнерства, що сприяє розвитку взаємодії між ВНЗ, організаціями-роботодавцями та іншими зацікавленими структурами.

- Проведення досліджень стану ринку праці фахівців з вищою професійною освітою.

- Навчання випускників сучасним технологіям пошуку роботи та побудови кар'єрного плану, а також підвищення їх інформованості про поточний стан ринку праці.

Основними результатами використання в освітньому процесі Навчально-наукової лабораторію “Інноваційні технології в обліку та оподаткуванні” є:

- Участь в організації роботи і надання допомоги місцевим господарствам з впровадження прогресивних форм і методів ведення обліку, зокрема, автоматизованої форми обліку.

- Ефективне використання технічних засобів навчання, поповнення бази даних Інтернет-посилань, керівництво розробками комп'ютерних програм, електронних підручників. Розробка та використання комп'ютерних навчальних програм.

- Розвиток і вдосконалення самостійної науково-дослідної роботи студентів, спостереження та аналізу за операціями господарської діяльності агропромислових формувань та бюджетних установ.

- Добірка практичних завдань, запитань, тестів для самоконтролю і самоперевірки набутих вмінь із завершення тематичних практичних завдань.

- Систематизація та пропаганда новин з питань обліку та фінансів через презентацію новин; формування нормативно-правових матеріалів за темами.

- Створення банку даних для виконання курсових проектів, дипломних та магістерських робіт.

- Створення учасникам навчального процесу відповідних умов праці за вимогами чинного законодавства та нормативних актів.

- Проведення на базі лабораторій курсів підвищення кваліфікації бухгалтерів агропромислових формувань.

- Забезпечення проведення самостійної підготовки студентів під час напрацювання практичних навичок на автоматизованих робочих місцях.

- Формування банку тестів та їх використання для перевірки знань студентів.

Отже, реалізація програми соціального партнерства «Лабораторія МНАУ-студент-роботодавець» надає відчутні переваги як для МНАУ, так і для роботодавців та сприяє позитивній ситуації з працевлаштуванням випускників МНАУ в умовах становлення інформаційного суспільства. Враховуючи міцні практичні знання та навички студентів, підвищується кількості компетентних випускників, які підготовлені до роботи на підприємствах різних форм господарювання та власності в умовах автоматизації обліку.

Список використаних джерел

1. Статут Миколаївського національного аграрного університету (погоджено конференцією трудового колективу Миколаївського національного аграрного університету, протокол №1 від 24.02.2015 р.).

2. Концепція розвитку Миколаївського національного аграрного університету на період 2016-2022 рр. (розглянуто та схвалено вченою радою Миколаївського національного аграрного університету, протокол №8 від 29 березня 2016 р.).

3. Програма реалізації Концепції розвитку Миколаївського національного аграрного університету на період 2016-2022 рр.

4. Куценко В.І. Співпраця освіти та науки у розбудові інноваційної економіки / В.І. Куценко // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2010. - №2. – С.100-107.

5. Крупка Я.Д. Проблеми підготовки фахівців з обліку і аудиту / Я.Д. Крупка // Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (10-11 грудня 2009 р.) / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми, 2010. – С.25-28.

6. Положення про навчально-наукову лабораторію «Інноваційні технології в обліку та оподаткуванні» кафедри обліку і аудиту Миколаївського національного аграрного університету (розглянуто та схвалено на засіданні вченої ради МНАУ, протокол №3 від 22 жовтня 2015 р.).